

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет агротехнологій та
природокористування спеціальність
101 - «Екологія»

ДОПУЩЕНИЙ
ДО ЗАХИСТУ

ЗАЇКА ДАР'Я СЕРГІЇВНА

Студентка групи ЕКО 2001

ЗВІТ

про виробничу практику в Боровеньківському лісництві

Сумського району Сумської області

з "19" червня 2023 р. по "30" липня 2023 р.

Допущений
до захисту
Л. П. К. С. Сиринський
де відомітено

Суми 2023

ЗМІСТ	стор.
ВСТУП	3
Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БОРОВЕНЬКІВСЬКОГО ЛІСНИЦТВА СУМСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ	4
1.1. Місцезнаходження лісництва.....	4
1.2. Коротка історична довідка.....	5
1.3. Напрямок діяльності лісництва.....	6
1.4. Трудові та матеріальні ресурси, їх динаміка і структура.....	7
Розділ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ У СЕЛІ БОРОВЕНЬКА СУМСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ	10
2.1. Стан атмосфери та кліматичних ресурсів.....	10
2.2. Стан ґрунтових та поверхневих водних ресурсів.....	10
2.3. Стан земельних ресурсів.....	11
2.4. Стан біорізноманіття.....	12
2.5. Висновок про стан ландшафтів та ступінь їхніх техногенних та інших антропогенних змін.....	13
Розділ 3. АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ІЗ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ У ПРОЦЕСІ ДІЯЛЬНОСТІ БОРОВЕНЬКІВСЬКОГО ЛІСНИЦТВА СУМСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ (БАЗИ ПРАКТИКИ)	14
3.1. Аналіз дотримання вимог із охорони ґрунтових та поверхневих водних ресурсів.....	14
3.2. Аналіз дотримання вимог із охорони земельних ресурсів.....	16
3.3. Аналіз дотримання вимог із охорони біорізноманіття.....	20
3.4. Оцінка впливу на навколишнє середовище.....	23
3.5. Природоохоронна складова в діяльності господарства.....	24
ВИСНОВКИ	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	38

ВСТУП

Лісництво – це галузь господарської діяльності, яка займається управлінням, консервацією, використанням лісових ресурсів та лісових екосистем. Основною метою лісництва є створення умов для сталого використання лісів, збереження їхньої природної різноманітності та екологічного значення, а також задоволення потреб суспільства у деревині, дровах, екологічних послугах та інших лісових ресурсах.

Основні функції лісництва включають:

Управління лісами: розробка планів лісокористування, визначення обсягів деревини, які можна вирубати, та регулювання процесу вирубки.

Охорона лісів: забезпечення захисту лісів від пожеж, шкідників і хвороб, впровадження заходів з охорони природи та відновлення лісових екосистем.

Наукові дослідження: проведення наукових досліджень для вивчення лісових екосистем, встановлення екологічних показників та визначення оптимальних методів управління.

Освіта та інформування: проведення освітньої та інформаційної роботи для підвищення свідомості суспільства щодо значення лісів і правильного їх використання.

Відновлення лісів: здійснення заходів з лісовідновлення, висадження нових дерев та проведення робіт про відновленню природних процесів у лісі.

Моніторинг та контроль: ведення моніторингу лісів для виявлення змін у їх стані, контроль за дотриманням законів та правил управління лісами.

Рекреація та туризм: деякі ліси використовуються для рекреації та туризму, і лісництво можуть створювати інфраструктуру для відпочинку та відвідування лісів.

Важливо наголосити, що лісництво ставить перед собою завдання збалансувати потреби людини в лісових ресурсах і природному середовищі з метою забезпечення сталості та стійкості лісових екосистем на майбутнє.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БОРОВЕНЬКІВСЬКОГО ЛІСНИЦТВА СУМСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ (БАЗИ ПРАКТИКИ)

1.1. Місцезнаходження установи

Боровеньківське лісництво знаходиться за адресою: село Боровенька, Лебединська міська громада, Сумського району Сумської області, 42236, Україна.

Електронна пошта: boroventivskelis@gmail.com

Боровеньківське лісництво, загальною площею 5348,8 га, входить до складу ДП «Лебединський лісгосп» і розташоване у південній його частині на території колишнього Лебединського адміністративного району, зараз Сумського (рис. 1.1).

Рис.1.1. Місцезнаходження Боровеньківського лісництва.

Контора лісництва знаходиться в селі Боровенька кв.108 вид.63 Сумського району Сумської області, на відстані 16 км від контори лісгоспу на 14 км від районного центру. Територія лісництва розділена на 4 майстерські ділянки (обходи) (рис. 1.1).

1.2. Коротка історична довідка про установу

Боровеньківське лісництво знаходиться на території Сумської області України і має важливу історичну значимість для розвитку лісового господарства в цій області (рис .1.2).

Рис.1.2. Боровеньківське лісництво.

Початки лісового господарства на території Боровеньківського лісництва відносяться до початку XIX століття, коли було створено перші лісництва на території Сумської губернії. За часів Російської імперії на території лісництва було створено лісову наукову станцію, яка займалася вивченням лісового комплексу та впровадженням новітніх технологій у лісове господарство.

Після переходу України до незалежності в 1991 році, лісове господарство відновило свою діяльність на території Боровеньківського лісництва, пристосовуючись до нових економічних умов та вимог з охорони довкілля. Зараз лісництво забезпечує контроль за станом лісів, виконує роботи з охорони та відтворення лісових ресурсів на своїй території, веде моніторинг лісових масивів та здійснює роботи з лісгосподарського використання лісів.

За останні роки лісництво здійснило значний крок у використанні новітніх технологій та засобів для підвищення ефективності лісового господарства. Боровеньківське лісництво є важливим лісогосподарським об'єктом для Сумської області та забезпечує збереження та відтворення лісових ресурсів на території області.

1.3. Напрямок діяльності установи

Напрямок діяльності Боровеньківського лісництва пов'язаний з лісогосподарським використанням лісових ресурсів та забезпеченням їх стійкого розвитку на території лісництва. Основні напрями діяльності Боровеньківського лісництва включають:

- Лісові культури та відтворення лісу: лісництво забезпечує відтворення лісових масивів та веде роботи з вирощування молодих лісових насаджень для забезпечення майбутнього лісового фонду.
- Лісова охорона та боротьба зі шкідниками: лісництво здійснює контроль за станом лісів, виконує роботи з охорони та боротьби зі шкідниками, що можуть пошкоджувати лісові масиви.
- Лісові ресурси та лісові пожежі: лісництво контролює використання лісових ресурсів та веде боротьбу з лісовими пожежами.
- Моніторинг лісових масивів та аналіз даних: лісництво здійснює моніторинг лісових масивів та збирає дані про стан лісів, що дозволяє проводити аналіз та планування робіт з лісового господарства.
- Екологічна освіта та виховання громадян: лісництво проводить різноманітні заходи з екологічної освіти та виховання громадян, що сприяє підвищенню обізнаності населення про важливість збереження лісових ресурсів та екосистем в цілому.

1.4. Трудові та матеріальні ресурси, їх динаміка і структура

Трудові та матеріальні ресурси Боровеньківського лісництва є складовою частиною його діяльності та використовуються для забезпечення ефективного функціонування лісництва. До трудових ресурсів Боровеньківського лісництва належать кваліфіковані працівники лісогосподарської галузі, такі як лісники, лісничі, робітники з догляду за лісом, техніки, а також адміністративний персонал.

У Боровеньківському лісництві працюють:

Головний лісничий – Пазинич Микола Васильович, який і був керівником практики (рис. 1.3);

Помічник лісничого – Береза Олександр Миколайович;

Бухгалтер – Береза Ірина Олександрівна;

А також 4 майстри лісу (рис. 1.4).

Рис. 1.3. Головний лісничий та майстер лісу проводять лекцію з охорони праці.

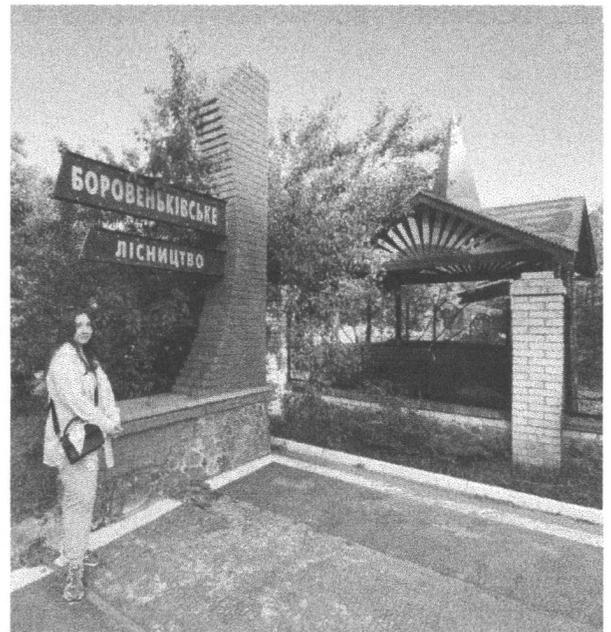
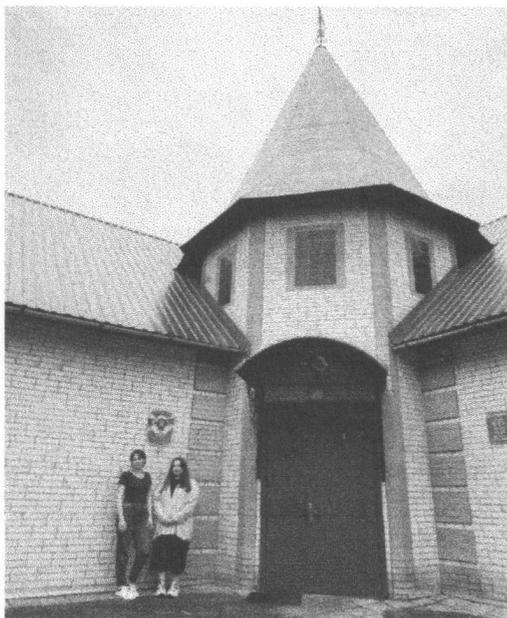
Рис. 1.4. Знайомство з керівником практики та майстрами лісу.

До матеріальних ресурсів Боровеньківського лісництва відносяться лісничі будівлі, лісові дороги та мости, лісопильні та інші об'єкти лісового господарства. Також до матеріальних ресурсів можна віднести лісову техніку та інструменти, які використовуються для проведення лісогосподарських робіт, включаючи лісорубні машини, трактори, вантажівки, лісові коси та інші.

Боровеньківське лісництво має доступ до різноманітних джерел матеріальних ресурсів, включаючи державний бюджет, кошти від продажу лісопродукції, а також допомогу від спеціалізованих лісових компаній та інших організацій.

Рис. 1.5. Паспорт Боровеньківського лісництва.

1.6. Контора Боровеньківського лісництва.

Використання трудових та матеріальних ресурсів Боровеньківського лісництва підпорядковане виконанню головної мети лісництва, яка полягає в ефективному використанні та охороні лісових ресурсів з метою забезпечення їх стійкого розвитку та задоволення потреб суспільства в лісовій продукції

РОЗДІЛ 2

ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ У СЕЛІ БОРОВЕНЬКА СУМСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Стан атмосфери та кліматичних ресурсів

Лісові масиви села Боровенька розташовані на території північної частини Лівобережного Лісостепу.

Середньорічна температура повітря $+6,9^{\circ}\text{C}$, мінімальна -36°C . Пізні весняні заморозки можливі до 28 квітня, а ранні – з 3 жовтня. Середньорічна кількість опадів 586 мм. Тривалість вегетаційного періоду у середньому складає 195 днів.

Середня глибина промерзання ґрунту 60 см, максимальна – 140 см. Постійний сніговий покрив встановлюється з 10 грудня. Сніг тане з 10 березня по 20 березня. Вітри переважають північно-східних напрямків. Середньорічна швидкість вітру – 3,9 м/сек.

2.2. Стан ґрунтових та поверхневих водних ресурсів

Село Боровенька знаходиться в природній зоні Лісостепу, де головним джерелом питної води є ґрунтові води. Головними джерелами питної води є свердловини та колодязі.

Стан ґрунтових вод в селі Боровенька в цілому задовільний. За даними державної служби з нагляду за охороною навколишнього середовища та підприємства, які були опубліковані у 2021 році, якість води у свердловинах та колодязях в селі Боровенька відповідає санітарним нормам.

Щодо поверхневих водних ресурсів, то село Боровенька розташоване поруч з декількома річками, серед яких найбільшою є річка Кінська. За даними відомств,

вода в річках має задовільну якість. Однак, якщо проводяться забруднюючі виробничі процеси в околиці річок, це може негативно вплинути на якість води.

В цілому, стан ґрунтових та поверхневих водних ресурсів в селі Боровенька є задовільним, але потребує постійного контролю та моніторингу, особливо у зв'язку з можливими джерелами забруднення.

2.3. Стан земельних ресурсів

Село Боровенька розташоване в аграрній зоні, і земельні ресурси є важливим елементом економіки території. Найбільш поширеними видами земельних ділянок є сільськогосподарські, лісові, заплавні та землі населених пунктів.

Сільськогосподарські землі є найбільш поширеними у Боровеньці. Вони використовуються для сівби зернових культур, вирощування овочів та фруктів, а також для тваринництва. У селі також існують ділянки землі, які використовуються для приватного використання, зокрема для будівництва житлових будинків.

Лісові землі займають значну площу в селі Боровенька. Ці землі є джерелом деревини та інших лісових ресурсів, а також є важливим елементом природного середовища.

Заплавні землі розташовані вздовж берегів річок, що протікають в межах села. Ці землі є джерелом рибальства, а також вони мають важливу екологічну роль, оскільки забезпечують розвиток флори та фауни вздовж берегів річок.

Землі населених пунктів використовуються для будівництва житлових та комерційних об'єктів, а також для розвитку інфраструктури території, зокрема доріг, парків та спортивних майданчиків.

У селі Боровенька є певний потенціал для розвитку сільськогосподарської та лісової галузей, а також розвитку туристичної інфраструктури. Однак, земельні

ресурси потребують ефективного використання та охорони, зокрема у зв'язку зі збереженням природного середовища.

2.4. Стан біорізноманіття

Стан біорізноманіття в с. Боровенька залежить від різноманітних факторів, таких як клімат, географічне положення, використання землі та інших природних ресурсів території. Село розташоване в природному середовищі, яке має великий потенціал для збереження та розвитку біорізноманіття.

На території села можна зустріти різноманітні види рослин, такі як лісові дерева, кущі, трав'янисті рослини та інші. У селі є також природні заплавні зони, які мають важливе значення для розвитку біорізноманіття та забезпечення різноманіття флори та фауни.

Село Боровенька розташоване в зоні, де можна зустріти різні види диких тварин, такі як зайці, білки, лисиці та інші. У селі також знаходяться заплавні зони, які є місцем міграції птахів та інших тварин.

Однак, на жаль, забудова території та розширення сільськогосподарських ділянок можуть негативно впливати на біорізноманіття села. Недостатня увага до екологічних питань та неконтрольований розвиток можуть призвести до зменшення різноманітності видів рослин та тварин на території села.

Отже, важливо розвивати територію села з урахуванням охорони природного середовища та збереженням біорізноманіття. Необхідно забезпечити ефективне використання земельних ресурсів, розробити плани розвитку екотуризму та здійснювати заходи з охорони дикої природи та зменшення впливу людської діяльності.

2.5. Висновок про стан ландшафтів та ступінь їхніх техногенних та інших антропогенних змін

За результатами аналізу стану ландшафтів села Боровенька можна зробити висновок про те, що на території села відбуваються різні антропогенні та техногенні зміни. Незаконна забудова та розширення сільськогосподарських ділянок можуть призвести до знищення та деградації деяких ландшафтів, зокрема лісів, луків та заплавної зони.

Однак, з іншого боку, село розташоване в мальовничій місцевості та має кілька природоохоронних зон, що дозволяє зберігати природні ландшафти в певному стані. З метою збереження та збалансованого використання ландшафтів села Боровенька потрібно вживати заходів щодо збереження та відновлення природних екосистем.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ІЗ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ У ПРОЦЕСІ ДІЯЛЬНОСТІ БОРОВЕНЬКІВСЬКОГО ЛІСНИЦТВА СУМСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ (БАЗИ ПРАКТИКИ)

У матеріалах лісовпорядкування проектується заходи, спрямовані на забезпечення збереження, охорону та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, до регіональних (обласних) переліків видів рослин і тварин, що підлягають особливій охороні на таких територіях, поліпшення середовища їх перебування (зростання), створення належних умов

Збереженню біорізноманіття та посиленню природоохоронної ролі лісів повинні сприяти всі запроектовані лісогосподарські заходи.

3.1. Аналіз дотримання вимог із охорони ґрунтових та поверхневих водних ресурсів

Ліси які виконують функції підтримання екологічної рівноваги, збереження насамперед земельних і водних ресурсів, називають захисними. В умовах України майже всі ліси належать до водоохоронно-захисних.

Найбільшу групу серед захисних насаджень становлять ґрунто- і полезахисні ліси, які мають особливо важливе значення для сільського господарства. Ґрунтозахисні функції лісу сприяють закріпленню ґрунту, запобіганню його змиванню і розмиванню, закріпленню рухомих пісків, запобіганню яро утворення. Поряд з цим ліс бере участь у ґрунтоутворювальному процесі, поліпшуючи у ньому кругообіг поживних речовин. Одна з важливих ґрунтозахисних властивостей лісів - протиерозійна.

Важливе водоохоронне, водорегулююче, санітарно-гігієнічне, естетичне і рибогосподарське значення мають захисні лісонасадження по берегах річок, великих водойм. Вони виконують протиерозійну функцію під час повеней, зменшують швидкість течії паводкових вод, їх руйнівну дію, сприяють відкладенню мулистих частинок. Акумуляуючи мулисто-піщаний ілювій, що надходить під час повеней і злив, вони захищають нерестовища від заносів мікрофлори. Захищаючи береги від руйнування, а русла річок від обміління, прирічкові насадження забезпечують регулярний і стабільний рух річкового транспорту. Заплавні і прируслові насадження перешкоджають розмиванню розораних земель, поліпшують мікроклімат заплав, підвищують урожайність сільськогосподарських культур, продуктивність лук і пасовищ.

Водоохоронна і захисна роль лісів як природного фактора досі не дістала належної економічної оцінки, що позначилось на екології – руйнівні наслідки безмірного і безсистемного вирубування лісів та зниження лісистості території. Ця корисність лісу інколи ще називається невагомою, хоча за своєю економічною роллю ефект від неї становить значні суми.

Комплексне та екологічне використання лісових ресурсів потребує диференційованого підходу до розробки заходів раціонального їх використання, відновлення і охорони. Основними серед яких є:

- економічне і господарське використання деревинної сировини;
- впровадження безвідходних технологій виробництва в лісозаготівельній та деревообробній промисловості, підвищення рівня інтенсивності лісогосподарського виробництва;
- випереджаючий розвиток хімічної та хіміко-механічної переробки м'яколистяної дрібнотоварної деревини і деревних відходів (що дасть змогу збільшити виробництво лісових матеріалів при розміреному зростанні обсягів лісозаготівель і вирубки лісів);
- якісне і своєчасне лісовідновлення (поліпшення якісної і зміна кількісної структури майбутніх лісів шляхом скорочення періоду відтворення

лісових ресурсів, поліпшення породного складу, використання сортового насіння, нових типів садивного матеріалу, застосування досконаліших агротехніки і технології);

- належний догляд за лісонасадженнями (включаючи раціональне обмежене вирубування);
- створення полезахисних та лісоохоронних лісосмуг, рекреаційних і заповідних лісопаркових зон та масивів;
- зменшення впливу кислотних дощів, проведення селекції для створення стійкіших і продуктивніших видів лісової флори;
- раціональне використання і збереження ягідних, кормових, технічних і лікарських рослин;
- запобігання лісовим пожежам;
- реалізація цільової комплексної програми створення постійної лісосировинної бази для целюлозно-паперової промисловості за рахунок вирощування лісів на спеціальних плантаціях;
- підвищення рівня екологічної освіти та виховання свідомого ставлення населення до лісу.

3.2. Аналіз дотримання вимог із охорони земельних ресурсів

Раціональне використання та охорони земель лісового фонду

Відповідно до статті 62 Земельного кодексу України «охорона земель – це система правових, організаційних, економічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського і лісогосподарського призначення, захист від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісогосподарського призначення, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення».

Охорона земель лісогосподарського призначення поділяються на:

- заходи, що забезпечують захист земель (раціональне використання земельних лісових ділянок, запобігання вилученню цих земель без достатньої правової підстави, зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, підвищення ефективності використання цих земель, забезпечення особливого режиму земель лісогосподарського призначення);

- заходи щодо охорони лісів (попередження лісових пожеж, захист лісів від шкідників і хвороб, недопущення незаконних рубок лісу тощо).

Указані заходи становлять зміст охорони земель лісогосподарського призначення.

Варто звернути увагу, що питання охорони земель лісового фонду зазвичай досліджується в контексті охорони земель лісогосподарського призначення.

Проте в науці та законодавстві не розмежовуються землі лісогосподарського призначення та землі лісового фонду України, тому для визначення заходів адміністративно-правової охорони земель лісового фонду важливе значення має розуміння об'єкта охорони. Відповідно до статті 5 Лісового кодексу України до земель лісогосподарського призначення належать землі (лісові та нелісові), які надаються в установленому порядку та використовуються для потреб лісового господарства. Разом із цим полезахисні лісові смуги та землі, на яких вони розташовані, не належать до земель лісогосподарського призначення. Крім того, положенням частини 2 ст. 55 Земельного кодексу України встановлено, що: «до земель лісогосподарського призначення не належать землі, зайняті:

- зеленими насадженнями у межах населених пунктів, які не віднесені до категорії лісів;

- окремими деревами і групами дерев, чагарниками на сільськогосподарських угіддях, присадибних, дачних і садових ділянках;

- полезахисними лісовими смугами на землях сільськогосподарського призначення».

Таким чином, структура земель лісогосподарського призначення в Лісовому кодексі України розкривається через вказівку на її склад. Так, до земель лісогосподарського призначення належать:

- землі, на яких розташовані лісові ділянки, вкриті лісовою рослинністю;
- нелісові землі, не вкриті лісовою рослинністю, які надаються та використовуються для потреб лісового господарства.

Ураховуючи зазначене, головною ознакою лісових земель є те, що на них розташовані лісові ділянки, вкриті лісовою рослинністю, а нелісових ділянок – що їх не вкрито лісовою рослинністю, і вони надаються та використовуються для потреб лісового господарства. Разом із цим лісовою ділянкою є ділянка лісового фонду України з визначеними межами, виділена відповідно до Лісового кодексу України для ведення лісового господарства та використання лісових ресурсів без вилучення її у землекористувача або власника землі. Лісові ділянки можуть бути вкриті лісовою рослинністю, а також постійно або тимчасово не вкриті нею (внаслідок неоднорідності лісових природних комплексів, лісогосподарської діяльності або стихійного лиха тощо)². Зауважимо, що Лісовий кодекс України також визначає поняття «земельна лісова ділянка». Тому виникає питання співвідношення понять «земельні лісові ділянки» та «лісові ділянки». Відповідно до Лісового кодексу України земельна лісова ділянка – земельна ділянка лісового фонду України з визначеними межами, яка надається або вилучається у землекористувача чи власника земельної ділянки для ведення лісового господарства або інших суспільних потреб відповідно до земельного законодавства.

Отже, слід виділити такі ознаки земельної лісової ділянки:

- вона є частиною лісового фонду України;
- має визначені межі;
- може надаватися землекористувачеві чи власникові земельної ділянки для ведення лісового господарства;

- може вилучатися у землекористувача чи власника земельної ділянки для ведення лісового господарства або інших суспільних потреб.

Разом із цим відповідно до частини 1 ст. 4 Лісового кодексу України до лісового фонду України належать виключно лісові ділянки. Ураховуючи те, що земельна лісова ділянка визначається як частина лісового фонду України, можна припустити, що вона входить до складу лісової ділянки. Проте законодавчо закріплені визначення цих понять не відповідають цьому твердженню. Крім того, в юридичній літературі відсутнє єдине розуміння складу лісового фонду України. Так, деякі науковці розглядають структуру земель лісового фонду України як сукупність лісових і нелісових земель. Водночас цільове призначення лісових земель полягає в збереженні лісів, їх відтворенні і ефективному використанні. Що стосується нелісових земель, то вони не призначаються для вирощування лісу, а лише використовуються для потреб лісового господарства. Однак зауважимо, що таку структуру мають землі лісогосподарського призначення, а не лісовий фонд України. Убачається, що нелісові землі не входять до складу лісового фонду України, оскільки вони зайняті сільськогосподарськими угіддями, водами й болотами, спорудами, комунікаціями, малопродуктивними землями тощо, наданими в установленому порядку, які використовуються для потреб лісового господарства. Тобто їх цільове призначення полягає в обслуговуванні потреб лісового господарства - влаштуванні просік, доріг тощо. Крім того, переведення земельних лісових ділянок у нелісові землі у цілях, пов'язаних з веденням лісового господарства, фактично означає їх виведення із земель лісового фонду України, адже згідно з частиною 1 ст. 4 Лісового кодексу України до лісового фонду України належать виключно лісові ділянки. Ураховуючи зазначене, слід внести зміни до частини 1 ст. 4 Лісового кодексу України та викласти її в такій редакції: «До лісового фонду України належать лісові ділянки, в тому числі захисні насадження лінійного типу, площею не менше 0,1 гектара, а також земельні лісові ділянки та нелісові землі». Удосконалення структури земель лісового фонду України сприятиме розробці засобів їх адміністративно - правової

охорони відповідно до виду земель, з яких вона складається. Отже охорона земель лісового фонду України забезпечується багатьма правовими засобами, зокрема встановленням юридичних норм, регулюванням правовідносин, застосуванням індивідуальних правовстановлюючих актів тощо. Засобами адміністративно - правової охорони земель лісового фонду України сьогодні є управління якістю земель сільськогосподарського призначення, організація і проведення моніторингу земель лісового фонду України, розробка планів з охорони земель лісового фонду України, здійснення державного контролю за виконанням заходів, норм і правил з охорони лісового фонду тощо. Особливості цих засобів зумовлюються визначеним порядком набуття права власності чи користування землями лісового фонду та зміни їх цільового призначення, а також проблемами визначення складу земель лісового фонду України.

Заходом із раціонального використання та охорони земель лісового фонду є здійснення оцінки впливу на довкілля при лісовпорядкуванні.

3.3. Аналіз дотримання вимог із охорони біорізноманіття

Згідно Конвенції про охорону біологічного різноманіття, лісове біорізноманіття – це різноманітність живих організмів в лісових екосистемах, включаючи різноманіття між та серед видів, а також між та серед компонентів лісових екосистем. Збереження біорізноманіття розглядається як необхідний дієвий елемент збалансованого ведення лісового господарства (Резолюція першої Міністерської конференції із захисту лісів Європи в Гельсінкі, 1992).

Основні національні нормативно - правові документи, які регулюють біорізноманіття в лісах: Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закон України «Про екологічну мережу», Закон України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000 - 2015 роки, Державна цільова програма «Ліси України» на 2010-

2015 роки, Концепція загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005 - 2025 роки, Червона та Зелена книги України.

Згідно статті 85 Лісового кодексу збереження біорізноманіття в лісах здійснюється їх власниками та постійними лісокористувачами на генетичному, видовому, популяційному та екосистемному рівнях шляхом:

1) створення і оголошення в установленому законом порядку на найбільш цінних лісових ділянках територій та об'єктів природно - заповідного фонду, розвитку екологічної мережі;

2) виділення, створення і збереження об'єктів цінного генетичного фонду лісових порід (генетичних резерватів, плюсових деревостанів і дерев, колекційних лісових ділянок, лісонасінних ділянок і плантацій, дослідних та випробних культур тощо);

3) недопущення генетичного забруднення генофондів аборигенних порід та інвазій інтродукованих видів у природні екосистеми;

4) застосування екологічно орієнтованих способів відтворення лісів та використання лісових ресурсів;

5) забезпечення охорони рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, рослинних угруповань, пралісів, інших цінних природних комплексів відповідно до природоохоронного законодавства.

Керуючись положеннями статті 46 Лісового кодексу, лісовпорядкування передбачає ряд заходів, проведення яких пов'язане із збереження біорізноманіття:

- інвентаризація лісового фонду з визначенням породного та вікового складу деревостанів, їх стану, якісних і кількісних характеристик лісових ресурсів;
- обґрунтування поділу лісів на категорії залежно від основних виконуваних ними функцій;
- ландшафтні, ґрунтові, лісотипологічні, лісобіологічні та інші обстеження і дослідження лісових природних комплексів;

- виявлення типових та унікальних природних комплексів, місць зростання та оселення рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення видів тваринного і рослинного світу і підлягають заповіданню, включенню до екологічної мережі;
- виявлення деревостанів, що потребують рубок, з метою поліпшення якісного складу лісів;
- обчислення розрахункової лісосіки, обсягів використання інших видів лісових ресурсів;
- визначення обсягів робіт щодо відновлення лісів і лісорозведення, інших лісогосподарських заходів, а також порядку і способів їх проведення.

В цілому в лісах Держлісагентства України спостерігається позитивна динаміка нарощування природно-заповідного потенціалу. Площа природно-заповідного фонду зростає з часом, скорочується площа лісів, можливих для експлуатації, зростає площа особливо-охоронних ділянок лісу. Започатковане ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку сприяло збереженню біорізноманіття.

Спостерігаються деякі негативні тенденції, які прямо, чи опосередковано впливають на стан лісового фонду та збереження біорізноманіття – поступове зменшення площі природних деревостанів, накопичення площі та запасів стиглих і перестійних деревостанів, виключених з розрахунку рубок головного користування.

Потребує удосконалення нормативно-правова база в сфері охорони навколишнього природного середовища та лісогосподарської діяльності, у т.ч. щодо проведення лісовпорядкування, в частині виявлення, охорони і збереження біологічного різноманіття.

Лісовпорядкуванням в значній мірі враховуються вимоги і рекомендації нормативно-правових актів щодо біорізноманіття. Виявлені з різних джерел, в т.ч. за даними натурного обстеження, місця розміщення рідкісних і таких, що знаходяться під загрозою зникнення, представників рослинного і тваринного

світу, фіксуються та заносяться в таксаційну базу даних, а за наявності достатніх підстав такі ділянки виключаються з рубок головного користування.

Для цього слід проводити спеціальні обстежувальні роботи, які потребуватимуть складання окремої методики, відповідних витрат часу та коштів, хоча можуть проводитися як окремо, так і в процесі таксації, з залученням спеціалістів-біологів та переглядом вартості лісовпорядних робіт.

3.4. Оцінка впливу на навколишнє середовище

Лісогосподарська діяльність регулюється відповідними нормативно-правовими актами та розписаними детально процедурами, що регулюють, зокрема, проведення робіт пов'язаних із заготівлею деревини та проводиться у відповідності з затвердженими правилами та інструкціями. Основними документами, якими керується підприємство при веденні лісозаготівельних робіт є «Правила рубок головного користування в лісах України», «Правила рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства, та інших рубок».

Негативні впливи на навколишнє середовище, які можуть мати місце в процесі виробничої діяльності, загалом визначені. Найбільша увага при цьому приділена роботам, пов'язаним з заготівлею деревини, зокрема рубкам головного користування.

Заготовлена деревина розпилюється на сортименти на лісосіці, чим мінімізуються відходи лісозаготівель. Практично вся заготовлена продукція вивозиться з лісосіки.

У зв'язку з вищезазначеним, обмежено проведення суцільних рубок. Рубки головного користування не проводяться в лісах, які виконують захисні функції, наприклад в особливо цінних високогірних лісах. Подібний підхід має місце і при проведенні інших потенційно небезпечних для навколишнього середовища господарських заходів. Так, при проектуванні доріг обов'язковою є екологічна експертиза.

У випадку проведення лісозаготівель, з метою недопущення або ж мінімізації негативних впливів при виконанні лісосічних робіт, службою головного інженера лісгоспу розробляються технологічні карти, які регламентують порядок розробки лісосік за відповідною технологічною схемою. Кожна ділянка під лісозаготівлю планується в індивідуальному порядку. Безпосередньо виконання лісозаготівельних робіт планується та виконується у спосіб, який забезпечує максимальне природне поновлення лісу.

3.5. Природоохоронна складова в діяльності господарства

Лісозахист як важлива частина лісництва

Під час проходження практики, безпосередньо керівником практики, було виділено декілька лекційних днів, для ознайомлення з основними складовими лісозахисту. Як майбутній фахівець, я винесла багато важливих тез, такі як:

Лісозахист - це комплекс заходів та стратегій, спрямованих на захист лісів від різних загроз і шкідливих факторів. Лісозахисна діяльність проводиться з метою збереження здорових лісів, біорізноманіття, якості повітря та води, а також для попередження лісових пожеж, розповсюдження хвороб і пошкоджень від шкідників.

Лісозахисники проводять постійний моніторинг стану лісів, виявляючи ознаки хвороб, пошкоджень, шкідників і пожеж. Діагностика дозволяє вчасно виявляти проблеми та розробляти стратегії їх вирішення.

Шкідники, такі як жуки-короїди і грибкові хвороби, можуть завдати значних збитків лісам. Лісозахисники вивчають цих шкідників і розробляють методи їх контролю та управління.

Робітники лісу працюють над запобіганням незаконних рубок і вирубок. Вони встановлюють правила та механізми нагляду за використанням лісових ресурсів.

Важливим аспектом лісозахисту є розробка і впровадження стратегій для забезпечення безпеки і добробуту відвідувачів лісу. Це включає створення маршрутів, встановлення сміттєвих баків і організацію навчальних програм.

Всі важливі документи щодо лісозахисту зберігаються у лісництві, в спеціальній папці, яка постійно оновлюється (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Ознайомлення з документацією по лісозахисту.

Після закінчення лекційних днів щодо лісозахисту, які відбулися на 5 тижні практики, студенткам-екологам була надана можливість керівником практики висловити свою думку, щодо управління лісовими ресурсами, здійснення вирубок та відновлення лісів, а також боротьби зі шкідниками (рис. 3.2).

Вирубка лісу - це одна з головних антропогенних діяльностей, яка впливає на лісові екосистеми. Вирубка може виконуватися з різних метою і методами, в залежності від специфічних потреб і цілей. Вже давно зникнення лісів привернуло до себе увагу вчених. Різні держави намагаються якось регулювати цей процес. Всі лісові масиви були розділені на три групи:

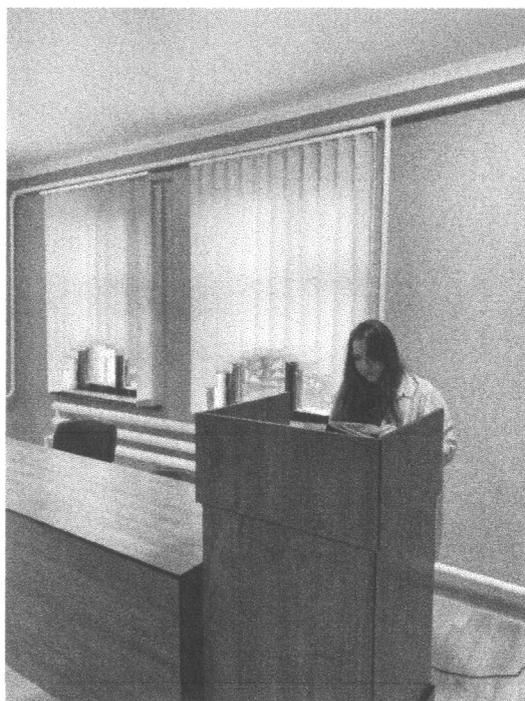

Рис. 3.2. Участь у місцевій конференції по лісозахисту.

Заборонені до вирубки. Це ті ліси, які мають дуже велике значення в забезпеченні екологічної рівноваги на Землі. Вони виконують водоохоронні або ґрунтоохоронні функції. Найчастіше ці ліси охороняються і входять в різні заповідники, національні парки і заказники. За рубку дерев у такому лісі передбачена кримінальна відповідальність.

Ліси обмеженою експлуатації. Вони знаходяться в щільно заселених районах і теж виконують важливі функції. Хоча це місця, де дозволена часткова вирубка лісу. Екологічна проблема виникла через те, що на цих територіях часто заготовляють деревину надміру. Крім дозволених вирубок, наприклад з санітарної метою, знищують здорові цінні сорти дерев для продажу. Така незаконна вирубка лісу дуже поширена в Росії. Проблема посилюється тим, що наш ліс дуже цінується за кордоном, і за нього платять великі гроші.

Експлуатаційні ліси. Спеціально посаджені для заготівлі деревини. Їх вирубують повністю, а потім висаджують знову.

Види вирубок, що мають місце в господарстві та їх основні характеристики

Рубка головного користування

Рубка головного користування (РГК) - це один з видів вирубок в лісовому господарстві, який передбачає масову вирубку дерев на певній ділянці лісу для комерційного використання. Цей вид вирубок зазвичай використовується для отримання цінної деревини або інших лісових ресурсів, які мають великий економічний потенціал. Забирається при цьому "стиглий ліс", цінні дерева, потрібні для промисловості та будівництва. Така рубка буває суцільна (яку можна проводити тільки встарому лісі), вибіркова (коли фахівці відзначають, які дерева можна рубати) і поступова.

У кожному лісництві є книга рубок головного користування (рис. 3.3).

Рис.3.3. Книга рубок головного користування Боровеньківського лісництва.

Основні характеристики рубки головного користування включають:

Масштабність: РГК передбачає вирубку значної кількості дерев на обмеженій ділянці. Це може бути сотні або навіть тисячі дерев, залежно від розміру об'єкта.

Комерційна мета: Головною метою РГК є отримання деревини або інших лісових продуктів для подальшого продажу та використання у промисловості.

Післявирубні заходи: Після РГК може проводитися відновлення лісу, яке включає висадження нових дерев або природні процеси відновлення лісової рослинності.

Вплив на лісову екосистему: Рубка головного користування може мати значний вплив на лісову екосистему, включаючи зміни в структурі і складі видів.

Лісогосподарське планування: РГК зазвичай проводиться в рамках лісогосподарського планування, де визначається обсяг вирубки, вибір видів деревини та інші аспекти діяльності.

Законодавство і регулювання: Рубка головного користування підпорядковується законодавству та регуляціям, які визначають умови і обмеження вирубки лісів для забезпечення сталого лісового господарства та збереження природних ресурсів.

Україна також має свої власні правила і нормативи для проведення рубки головного користування в лісних масивах. Головною метою РГК є забезпечення сталого використання лісів і збереження їхніх природних функцій та екосистемних послуг.

Рубка догляду за рослинами

Рубка догляду за рослинами (або просто "рубка догляду") - це один з видів лісового вирощування, який використовується для догляду та стимулювання росту молодого лісу після висадження або поновлення лісу. Головною метою рубки догляду є створення сприятливих умов для розвитку обраної деревної породи та позбавлення її конкурентів серед інших видів рослин.

Основні характеристики рубки догляду за рослинами включають:

Вік дерев: Рубка догляду проводиться зазвичай через певний час після висадження або поновлення лісу, коли молодий ліс вже вимагає догляду та видалення деяких дерев або кущів.

Види рослин, що видаляються: в рамках рубки догляду видаляються не тільки бажані види дерев, які вирощуються для подальшого використання, але і конкуруючі види рослин, які можуть заважати їхньому росту.

Розмір дерев: Вибираються дерева або кущі певного розміру, які потребують видалення.

Методи видалення: Рубку догляду можна виконувати різними методами, такими як заготівля, вирубка.

Забезпечення здоров'я лісу: Рубка догляду спрямована на забезпечення здорового і стійкого росту деревного масиву шляхом видалення захворілих, слабких або конкуруючих рослин.

Запобігання залісенню: Рубка догляду також може використовуватися для запобігання залісенню після вирубки або виникненню небажаних видів рослин.

Законодавче регулювання: В Україні рубка догляду регулюється лісовим законодавством та правилами сталого лісового господарства.

Рубка догляду є важливою частиною лісового господарства, оскільки вона сприяє збереженню та вирощуванню лісних ресурсів для майбутніх поколінь і підтримує стійкий розвиток лісових екосистем.

Комплексна вирубка

Комплексна вирубка – це вид лісокористування, який передбачає вирубку лісу з метою одержання не тільки деревини, але й інших лісових ресурсів та враховує різні аспекти управління лісовими екосистемами. Цей підхід спрямований на оптимальне використання лісових ресурсів, збереження біорізноманітності та екосистемних послуг.

Основні риси комплексної вирубки включають:

Використання різних видів лісових ресурсів: Крім деревини, комплексна вирубка може передбачати одержання інших продуктів лісокористування, таких як ягоди, гриби, дерев'яна щіль або кору для лікування, а також інші корисні ресурси.

Збереження біорізноманітності: Під час комплексної вирубки зазвичай здійснюються заходи для збереження та захисту біорізноманітності, включаючи залишення живих дерев, мертвого дерева, чи огороження осередків біорізноманітності.

Стале лісове господарство: Комплексна вирубка сприяє сталому лісовому господарству, оскільки розглядається використання лісу на довгостроковій основі, з метою збереження ресурсів для майбутніх поколінь.

Місцева спільнота і традиції: Комплексна вирубка може враховувати інтереси місцевих спільнот і традиції лісокористування, допомагаючи підтримувати їхній спосіб життя та економіку.

Наукові дослідження та моніторинг: Важливо проводити наукові дослідження та моніторинг для вивчення впливу комплексної вирубки на лісові екосистеми і вдосконалення методів управління.

Комплексна вирубка враховує багато факторів, включаючи економічні, екологічні, соціокультурні і наукові аспекти, і вона сприяє сталому управлінню та використанню лісових ресурсів.

Санітарна рубка

Санітарна рубка – це вид вирубки лісу, який проводиться з метою підтримки здоров'я і витривалості лісних деревних масивів, а також для запобігання поширенню лісових хвороб, шкідників і зменшенню ризику лісових пожеж. Санітарні рубки зазвичай виконуються в тих випадках, коли у лісі виявлені хворі або пошкоджені дерева, які можуть шкодити здоровому лісному деревному масиву або становити загрозу для довкілля.

Основні характеристики санітарної рубки включають:

Видалення хворих і пошкоджених дерев: Головною метою санітарної рубки є видалення дерев, які стали жертвами хвороб, шкідників, стихійних лих або інших пошкоджень.

Запобігання поширенню хвороб: Санітарна рубка допомагає запобігти поширенню хвороби на здорові дерева, оскільки видалення заражених дерев може зменшити контакт інфікованих дерев з іншими.

Зменшення загрози лісових пожеж: Видалення сухої або вмерлої деревини під час санітарної рубки може зменшити загрозу виникнення лісових пожеж, особливо в спекотних і сухих періодах.

Підвищення витривалості лісу: Санітарні рубки сприяють підвищенню витривалості і стійкості лісних масивів до зовнішніх загроз і забезпечують їхню продуктивність та довготривалість.

Догляд за лісом: Під час санітарної рубки можуть видалятися також небажані види рослин або інші конкуренти, які можуть заважати здоровому росту лісу.

Використання видаленої деревини: Видалена деревина може бути використана для різних цілей, таких як дерев'яна щіль, дрова, чи біопаливо. Санітарні рубки проводяться з дотриманням правил і стандартів лісового господарства, і вони є важливою складовою сталого лісного управління, спрямованого на збереження і забезпечення стійкості лісових екосистем.

Рубка формування

Рубка формування – це один з видів лісозаготівельних робіт в лісному господарстві, який проводиться з метою створення нового лісу або відновлення існуючого лісного масиву шляхом саджання або висадження молодих дерев. Цей вид рубки спрямований на формування бажаної лісної структури та складу видів з урахуванням лісгосподарських цілей і екологічних аспектів.

Основні характеристики рубки формування включають:

Саджання молодих дерев: Під час рубки формування проводяться роботи з висадження молодих дерев або розсаджування сіянців на визначених ділянках.

Обрані види дерев: Вибираються дерева та породи, які відповідають лісгосподарським і екологічним цілям. Це можуть бути види, які мають велику комерційну цінність, або види, які важливі для підтримки біорізноманітності.

Щільність і розміри насаджень: Визначається, як чітка щільність саджанців і їхні відстані один від одного в залежності від виду дерев, типу ґрунту і лісгосподарських цілей.

Забезпечення догляду: Після саджання проводяться доглядові заходи, такі як полив, внесення добрив і захист від шкідників та хвороб.

Планування і моніторинг: Рубка формування зазвичай проводиться в рамках детального планування і включає моніторинг росту та розвитку насаджень для забезпечення їхнього успішного формування. Рубка формування є важливою складовою лісного господарства, оскільки вона сприяє відновленню лісного покриву, збереженню біорізноманітності, вирощуванню цінних видів дерев та виконанню інших лісних функцій. Цей вид рубки може бути особливо важливим в контексті сталого лісного господарства та охорони довкілля (рис. 3.4).

Рис.3.4. Книга рубок формування та оздоровлення лісів та інших заходів пов'язаних і непов'язаних з веденням лісового господарства

Санітарні правила в лісах України

«Санітарні правила в лісах України» - це нормативний акт, який регулює ведення господарської діяльності в лісовому фонді України з метою збереження і підтримки екологічно збалансованого стану лісових екосистем та збереження природних ресурсів. Також вони є надзвичайно важливими для спеціалістів - екологів і для збереження природного середовища загалом. Ці правила мають велике значення для екологів з багатьох причин, ось деякі з них:

Збереження біорізноманітності: Ліси є домом для великої кількості видів рослин і тварин. Завдяки санітарним правилам може забезпечуватися охорона цієї біорізноманітності, а також збереження і збагачення природних лісових екосистем.

Запобігання знищенню лісів: Санітарні правила обмежують вирубку і видалення дерев без належних дозволів, що допомагає запобігти надмірному лісорубству та знищенню лісових масивів.

Захист від шкідників і хвороб: Правила передбачають заходи для санітарного захисту лісів від шкідників і хвороб, що можуть спричинити масштабні пошкодження лісових дерев.

Запобігання пожежам: Правила включають заходи для запобігання пожежам у лісах, що є важливим для збереження природних екосистем та запобігання викидам шкідливих речовин в атмосферу.

Дотримання екологічних стандартів: Санітарні правила встановлюють стандарти для проведення господарської діяльності в лісах, що допомагає зменшити негативний вплив на довкілля і забезпечує дотримання екологічних норм.

Збереження водних ресурсів і ґрунтів: Правила допомагають зберегти водні ресурси та ґрунти в лісових екосистемах, які є важливими для забезпечення якості води та підтримки ґрунтового покриву.

Стале використання лісових ресурсів: Ліси є джерелом деревини та інших корисних ресурсів, і їх сталий розумний використання допомагає забезпечити розвиток лісового сектору, при цьому зберігаючи природу.

Отже, санітарні правила в лісах в Україні є ключовим інструментом для збереження природи, забезпечення сталого використання лісових ресурсів і збереження екологічно здорового середовища для майбутніх поколінь. Екологи відіграють важливу роль у спостереженні за дотриманням цих правил і в боротьбі за збереження природних ресурсів.

Протипожежна безпека у лісовому господарстві на базі практики

Протипожежна безпека в лігоспах та лісництвах має величезне значення для запобігання лісовим пожежам та захисту природних ресурсів. Кожне лісництво має книгу обліку лісових пожеж (рис. 3.5).

Рис.3.5. Книга обліку лісових пожеж Боровеньківського лісництва

Боровеньківське лісництво має основні правила та вимоги до протипожежної безпеки, ось декілька з них, які були засвоєні і перевірені під час проходження практики.

Одним з найголовніших правил є відповідальне ставлення до вогню. Воно забороняє розпалювання вогню в лісництвах без дозволу та відповідних засобів контролю.

Також важливим аспектом є дотримання законодавства. Він включає в себе дотримання всіх правил та обмежень, встановлених місцевими органами та лісовими службами щодо використання вогню та інших можливих джерел пожежі.

Ключовим правилом є спостереження за погодними умовами, особливо влітку під час сухої та гарячої погоди, коли пожежна небезпека найвища.

Особливу увагу варто приділяти швидкості вітру у цей період, оскільки він може сприяти швидкому поширенню вогню.

Всі учасники діяльності в лісгоспах повинні мати запасні засоби для гасіння вогню, такі як відра з водою, вогнегасники або інші вогнегасні засоби.

Керівництво забезпечує навчання та освіту для працівників і відвідувачів лісництва щодо правил протипожежної безпеки та дій у випадку пожежі, що дозволяє зробити безпечним робочий час та відвідування, а також уникати порушень правил та ймовірне отримання штрафу. Всі присутні на території лісництва мають відчувати відповідальність за дотримання правил пожежної безпеки.

ВИСНОВКИ

- 1) Лісництво – це галузь лісового господарства та управління лісами, яка розглядається з погляду її впливу на природні екосистеми та загальний баланс. З екологічної точки зору лісництво спрямоване на забезпечення стійкого функціонування лісів як важливих складових природних екосистем і збереження біорізноманітності.
- 2) Боровеньківське лісництво, загальною площею 5348,8 га, входить до складу ДП «Лебединський лісгосп» і розташоване в південній його частині на території колишнього Лебединського адміністративного району, зараз Сумського, лісництво має важливу історичну значимість для розвитку лісового господарства в цій області.
- 3) Напрямок діяльності Боровеньківського лісництва пов'язаний з лісгосподарським використанням лісових ресурсів та забезпеченням їх стійкого розвитку на території лісництва.
- 4) Лісові масиви села Боровенька розташовані на території північної частини лівобережного лісостепу, де головним джерелом питної води є ґрунтові води. Їх стан в цілому задовільний, якість води у свердловинах та колодязях відповідає санітарним нормам.
- 5) Село Боровенька розташоване в зоні, де можна зустріти різні види диких тварин, такі як зайці, білки, лисиці та інші. У селі також знаходяться заплавні зони, які є місцем міграції птахів та інших тварин.
- 6) У матеріалах лісовпорядкування проєктуються заходи, спрямовані на забезпечення збереження, охорону та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу.
- 7) Водоохоронна і захисна роль лісів як природного фактора досі не дістала належної економічної оцінки, що позначилось на екології – руйнівні наслідки безмірного і безсистемного вирубування лісів та зниження лісистості території.
- 8) В цілому на території Боровеньківського лісництва спостерігалась

позитивна динаміка нарощування природно-заповідного потенціалу. Площа природно - заповідного фонду зростає з часом, зростає площа особливо - охоронних ділянок лісу. Започатковане ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку сприяло збереженню біорізноманіття.

- 9) Господарство, в якому проходила практика, чітко веде звітність робіт, включаючи усі рубки, що проходять на території, облік лісових пожеж, та упорядковує, зберігає та поширює всі документи по лісозахисту.
- 10) Адміністрація села та лісництва дотримується всіх основних санітарних правил України в межах Боровеньківського лісництва.
- 11) Вагому увагу господарство приділяє протипожежній безпеці. Керівництво проводить навчання та тренінги для працівників та гостей лісництва щодо правил пожежної безпеки та поведінки під час пожежі, щоб забезпечити безпечний робочий час та відвідування, а також уникнути потенційних порушень правил та штрафів.
- 12) Як майбутньому екологу, мені було цікаво вивчати структуру та функції лісових екосистем, а також здійснювати моніторинг стану лісів.
- 13) Під час практики було досліджено різноманіття видів рослин і тварин в лісах.
- 14) Керівництво лісництва було зацікавлено в висловлюванні думки студентів практикантів, щодо управління лісовими ресурсами, здійснення вирубок та відновлення лісів.
- 15) Як майбутні спеціалісти, ми, практиканти, вивчили основні аспекти лісозахисту. А також вивчали вже розроблені стратегії щодо контролю та запобіганню шкідникам.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Боровеньківське лісництво [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://surl.li/ljnwn>.
2. Види вирубки лісу [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://surl.li/ljpkі>.
3. Все про рубки у лісі та заготівлю деревини [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://tlu.kiev.ua/pro-nas/novini-zakhodi/novina/article/vse-pro-rubki-u-lisi-ta-zagotivlju-derevini-chomu-kol-navishcho-skilki.html>.
4. Державне агентство лісових ресурсів України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://forest.gov.ua/>.
5. Державний контроль за використанням та охороною земель [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://surl.li/dkgbh>.
6. Догляд за лісом [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://subject.com.ua/agriculture/forest/119.html>.
7. Лебединське лісове господарство [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://surl.li/ljnvo>.
8. Лісовий кодекс України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>.
9. Лісозахист [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://surl.li/ljpfu>.
10. Мешкова В. Лісозахист - важлива складова лісознавства // Науковий вісник НАУ. Київ, 2005;
11. Охорона земель і ґрунтів від забруднення відходами [Електронний ресурс] // <http://surl.li/dkgbh>
12. Оцінка впливу на довкілля [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://surl.li/ljpeh>.

13. Про затвердження Санітарних правил в лісах України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-95-%D0%BF#Text>.
14. РЕГІОНАЛЬНА ДОПОВІДЬ про стан навколишнього природного середовища в Сумській області у 2021 році. // Сумська обласна військова адміністрація Департамент захисту довкілля та енергетики. – 2022.
15. Рубки головного користування [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://surl.li/ljppg>.
16. Штучний інтелект [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://chatgpt.com.ua/>.

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

2 виробничої практики
студента Зайки Фарі Сергійович
(вид і назва практики)
(прізвище, ім'я, по батькові)
Факультет агротехнологій та природокористування _____
Кафедра, циклова комісія екології та ботаніки
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 101 Екологія
3 курс, група ЕКО 2001-1
(назва)

Студент Заїна Каріа Сергіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство (організацію, установу)

„19” серпня 2023 року

Михайло Горобенківського с.ва
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)
Михайло с.в.

Вибув з підприємства (організації, установи)

„30” серпня 2023 року

Михайло Горобенківського с.ва
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)
Михайло с.в.

Робочі записи під час практики

5 період з 19.06.23 по 30.07.2023 рік час фізичної практики в Боровенківському лісництві Тернопільської області, а як студент-еколог отримав і величезну кількість знань та чинив, що допомогли мені і зараз використовувати практичні знання і не присутній в роботі у лісництві і в моєму коледжі. Виробившись разом з наставником керівником практики у львівській області, яким є професором, який дає практичні знання про важливість техніки безпеки та особливостей роботи з деревами, а також про організацію роботи в лісництві Боровенківському лісництві з базою практики.

Керівник практики лісництво М.В. - розказав про територію лісництва та про роботу на майстерських ділянках. Як керівник лісництва та майстерів лісництва практично розказав про важливість техніки безпеки та правила поведінки в лісі під час робіт.

Важливою частиною практики було вивчення території про будки покриті шкідливого стовбу та шкідливих лісів, так сповідаю, що мені вдалося отримувати бути присутнім безпосередньо на місці.

Я розумію, що ці будки встановлюють в лісах та пересічених лісових ділянках, а також в лісах та лісових ділянках, а також в лісах та лісових ділянках, а також в лісах та лісових ділянках.

Важливою частиною практики було вивчення лісової справи, так як зараз в лісовому господарстві дуже важливо знати про лісове господарство. Розумію, що важливо знати про лісове господарство, а також про лісове господарство, а також про лісове господарство, а також про лісове господарство.

30.07.2023 року практикою керівництво Боровенківського лісництва провів лекцію з лісової справи.

Я розумію, що важливо знати про лісову справу, а також про лісову справу, а також про лісову справу, а також про лісову справу.

Всі важливі документи щодо лісової справи зберігаються у лісництві, в спеціальній папці, яка належить лісництву. Як і свою власну справу, так і роботу лісництва, а також про лісову справу, а також про лісову справу, а також про лісову справу.

Відгук і оцінка роботи студента на практиці

Боровеньківське л-во Філія Лубенського Л-ДП Ліси України
(назва підприємства, організації, установи)

Заїка Дар'я Сергіївна, студентка III курсу, спеціальність 101-Екологія, факультету агров-технологій та природокористування Сумського національного аграрного університету в період з 19.06.23р. по 30.07.23р. проходила практику в підрозділі (Боровеньківське л-во) Філії (Лубенське Л-во) ДП (Ліси України), керівник практики Лазиний М.В.

За час практики були проведені такі заходи з участю практикантки: студентка була ознайомлена з лісовою та його лісовими ресурсами, ознайомлена з рубками пощипувальні якого склади та управління лісів лісовою стороною, брала участь в роботах в розсаднику та з лісовими культурами, у гербуванні бригади по охороні лісу у потужні безнезнімний період, проводила лекції з розсадників та техніки безпеки в лісі.

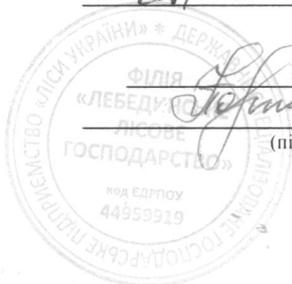
Практику студентка вивчала самостійно. Завдання керівника виконувала добре та активно проявляла ініціативу та задоволення від виконаної роботи.

Теоретичні знання на хорошому рівні, тому виконання було-якщо завдання не було проблемою, виконувалося легко.

Студентка емоційна, позитивна, тому легко зійшлася з колективом, з яким склалася гарна атмосфера.

Керівник практики від підприємства (організації, установи)

М.В. Лазиний

(підпис, печатка)

Лазиний М.В.

(прізвище та ініціали)

«30» серпня 2023 року

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Драгунська проходила згідно графіку, виконала всі завдання збуварювання будівель

Висновок керівника практики від Сумського НАУ про проходження практики

Сторожко Ірина Іванівна проходила виробничу практику на базі Березівського лісництва Сумської області. Проходила практику набула знань і навичок професійною ступенем. Учасниця виробничих мітингів в області збереження лісів - територія і управління, відновлення лісових ресурсів, пилання, пожежної безпеки. Проходила сім екскурсійних маршрутів, виробничо-ознайомлювальних та інших обов'язків.

Дата складання заліку „19” 09 2023 року

Оцінка:
за національною шкалою відмінно (словами)
кількість балів 92 (цифрама і словама)
за шкалою ECTS A

Керівник практики від Сумського національного аграрного університету

І. І.
(підпис)

І. С. Сиримончук
(прізвище та ініціали)